

CÒMIC FONTS

PER JOAN PIETRAS

Autobiografia des de l'exili



De tant en tant, el món de la narrativa gràfica es veu engrandit amb l'aparició d'una obra sorprenent, una petita obra mestra que, sense que al principi ens adonem ben bé per què, reforça la convicció en les possibilitats d'expressió d'un gènere considerat sovint, i injustament, menor. Després, amb més calma, la raó que fa d'aquell àlbum un exemplar únic s'apareix diàfana

com la llum del dia, i no és cap altra que la constatació que darrere aquelles pàgines s'amaga un nou talent, amb l'habilitat per explicar breument però sense perdre una engruna d'intensitat històries que ens afecten a tots, perquè tots compartim els mateixos sentiments i emocions, encara que passin a molts quilòmetres de distància.

Aquest és el cas de *Persépolis*, la primera obra de la iraniana Marjane Satrapi, que es va

revelar com una autora amb un futur extraordinari, fins al punt d'aconseguir –cosa rara– posar d'acord la crítica especialitzada a l'hora de destacar les virtuts de l'obra. La primera part de *Persépolis* (d'un total de quatre) ha estat editada ara en castellà per Norma Editorial, que la començarà a distribuir a partir de dimecres vinent.

Persépolis és un relat senzill i colpidor alhora, que repassa la història recent de l'Iran a través de la mirada d'una nena de deu anys que no entén per què d'un dia per l'altre tot és diferent i per què de cop i volta les noies s'han de sotmetre a normes absurdes i discriminatòries. Aquella nena que va ser Marjane Satrapi retorna a les pàgines de l'àlbum per explicar el que va veure i el que va sentir, amb tota l'honestat del món, sense la demagògia que sol acompanyar les declaracions a favor o en contra d'aquell esdeveniment històric i les seves conseqüències. Ho explica amb un dibuix i una manera d'escriure amens i molt senzills, gairebé minimalistes, on els contrastos de les il·lustracions en blanc i negre tenen una força extraordinària i on les paraules aporten fins i tot un sentit de l'humor subtil i tendre, amb la qual cosa encara es fa més palès el dramatisa de la història.

L'original de l'obra es va publicar a França l'any passat, on ja han sortit els tres primers capítols de la quadrilogia. Entre els diferents guardons que ha rebut *Persépolis* en figuren alguns de tan importants com el gran premi del Festival d'Angulema, el premi Lion, a Bèlgica, i el France Info d'enguany.



Memòria del dia en què tot va canviar a l'Iran

Marjane Satrapi va néixer el 1969 a Raixt, una població a tocar de la mar Càspia, filla única d'un matrimoni benestant i culte, amb inquietuds progressistes i partidari de l'islamisme moderat. Als deu anys va viure el trasbals brutal que va suposar per a la població iraniana la revolució de l'aiatol·là Khomeini i el derrocament del xa. De la nit al dia, la vida de la població, i especialment de les dones, va canviar radicalment i es va tonar perillosa per a algú que, com ella mateixa reconeix, "parlava massa i massa obertament". Després d'un temps a l'institut francès de Teheran, els pares de Marjane van pensar que era més segur per a ella que marxés del país. Va trigar cinc anys a poder tornar-hi.

Va viure a Àustria, "bàsicament perquè era l'únic país per al qual un iranià podia aconseguir un visat amb facilitat", però allà tampoc no ho va tenir fàcil, enmig d'una societat massa diferent del que havia conegut fins aleshores. Tanmateix, quan va tornar a Teheran es va adonar que aquell tampoc ja no era el seu lloc, per la qual cosa va decidir finalment, fastigejada de tanta discriminació i de no poder ex-

pressar-se lliurement, exiliar-se en França.

Va ser a París on va conèixer Christophe Blain, qui li va donar un cop de mà perquè entrés a formar part de l'Atelier des Vosges, on Marjane



va entrar en contacte amb molts dels nous valors de la narrativa gràfica actual. Enmig d'aquest ambient va trobar el suport per crear *Persépolis*, obra amb la qual va sorprendre crítica i públic, i que li va permetre exorcitzar els records i els fantasmes que l'havien acompanyat des de la infantesa.



Dues de les pàgines de la primera obra de Marjane Satrapi, de qui es reproduïx, a la dreta, una fotografia recent i un autoretrat.